

II congreso escolar

Por segundo ano consecutivo, o CEIDA organizou o Congreso de educación ambiental dos centros de ensino da Coruña, baixo o título *Espazos para conservar*. Desta forma consolídase a idea de incentivar os centros educativos para que traballen na conservación e divulgación do medio natural. O evento foi patrocinado pola Deputación da Coruña e contou coa colaboración da Dirección Xeral de Conservación da Natureza da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible, da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, do Concello de Sada, de Voz Natura e dos Centros Comerciais Haley.

II Congreso de educación ambiental dos centros de ensino da Coruña

Espazos para conservar. Defendamos o noso patrimonio natural

O presidente da Deputación da Coruña, Salvador Fernández Moreda, no acto inaugural do congreso

O 29 de maio celebrouse na Casa da Cultura Pintor Lloréns de Sada o **II Congreso de educación ambiental dos centros de ensino da Coruña** co fin de que cada centro educativo presentase o proxecto desenvolvido ao longo do curso académico 2007/2008. Nesta edición foron case 250 alumnos os que, asesorados polo profesorado e co apoio do CEIDA, traballaron pola divulgación dos valores patrimoniais galegos. En total participaron trece centros da provincia da Coruña que expuxeron os traballos durante toda a xornada.

O congreso, no que os protagonistas foron os rapaces, arrancou cun acto inaugural que contou coa presenza de Salvador Fernández Moreda, presidente da Deputación da Coruña, Manuel Tajés Gómez, delegado provincial da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible na Coruña, José Antonio Díaz Núñez, representante do comité científico do programa Voz Natura e Carlos Vales Vázquez, director do CEIDA.

Durante toda a xornada, os centros expuxeron os traballos. O educador ambiental Pedro Brandariz puxo unha nota de humor ambiental entre presentación e presentación. O contacontos Anxo Moure dinamizou o congreso interactuando cos asistentes a través das historias do carballo con botas e as árbores atrapadoras de contos, sorprendendo aos rapaces co paxaro que voaba en patinete.

Habilitouse unha zona no exterior da casa da cultura sadense para albergar unha feira de experiencias onde cada centro contou cun espazo para expoñer os materiais realizados con motivo do proxecto: maquetas, carteis, fotos, trípticos... Este foi un lugar moi concorrido durante todo o evento, xa que fixo ás veces de comedor e serviu de protección nunha xornada chuviosa.

Tras un ano de traballo e un longo día de congreso clausuraron o evento Ana Lago, relacións públicas de Gadisa; José Garrote, concelleiro de Deporte, Turismo e Medio Ambiente do Concello de Sada e Carlos Vales.

Centros participantes no Congreso	Localidade
CEIP de Carnota	Carnota
CEIP Pedro Barrié de la Maza	Sada
CPI Os Dices	Rois
CPI Monte Caxado	As Pontes
CPR Peñarredonda	A Coruña
CPR Santa Xoana de Lestonnac	Ferrol
IES Agra de Leborís	A Laracha
IES Agra de Raíces	Cee
IES de Pastoriza	Arteixo
IES Isaac Díaz Pardo	Sada
IES Maximino Romero Lema	Zas
IES Miraflores	Oleiros
IES Xosé Neira Vilas	Oleiros
Total centros participantes	13

Os proxectos

O Congreso comezou cos participantes máis novos: alumnado do 1º ciclo de educación primaria do CPI Monte Caxado do concello das Pontes e alumnos do CEIP de Carnota.

O **CPI Monte Caxado** abriu a quenda das presentacións co proxecto ***Aula de Medio Ambiente***; unha iniciativa que implicou e implica a todos os estudantes do centro dende o curso 2002/2003. O concello das Pontes cedeu un espazo no que os escolares están creando unha fraga autóctona á que lle chaman ***Parque natural didáctico e de ocio***. Nesta actividade, que ten como obxectivo crear un lugar de lecer para os veciños, tamén participan as familias dos alumnos.

Talleres, murais, exposicións fotográficas e realización de itinerarios foron as actividades levadas a cabo polo **CEIP de Carnota** dentro do proxecto ***Mergullándonos nos Miñarzos***. Este é un traballo que implicou a todo o alumnado do centro moi vinculados aos mariñeiros que día a día desenvolven o seu traballo na Reserva Mariña de Interese

Alumna do CPI Monte Caxado das Pontes

Pesqueiro Os Miñarzos (Decreto 87/2007 do 12 de abril). Nas visitas que realizaron á praia e nas conversas que mantiveron cos traballadores do mar, puideron observar de primeira man os numerosos beneficios que achega esta reserva a Carnota e á súa área de influencia.

Merece atención o feito de que tres centros participantes, o CPR Peñarredonda, o IES de Pastoriza e o IES Miraflo-

Fragas do Eume

res, coincidiran na elección do espazo onde desenvolver o proxecto: o Parque Natural Fragas do Eume; máis de 9.000 hectáreas cunha alta diversidade de especies que se sitúa entre os concellos de Cabanas, A Capela, Monfero, Pontedeume e As Pontes.

Tres alumnos de 1º da ESO do **CPR Peñarredonda**, do concello da Coruña, presentaron o audiovisual ***Aproximación á natureza galega***, que recolle os aspectos máis salientables da paisaxe, flora e fauna do Parque Natural Fragas do Eume, baixo a premisa do descoñecemento que a poboación ten dos espazos de interese ambiental. Para o proxecto visitaron as

Fragas e realizaron un traballo bibliográfico previo que incluíu a procura na Internet.

Ría do Burgo

Pola súa parte, os estudantes de 4º da ESO do **IES de Pastoriza**, do concello de Arteixo, expuxeron o *Proxecto planeta terra. A biodiversidade en Galicia* no que fixeron unha recompilación exhaustiva dos recursos naturais e culturais do Parque Natural das Fragas do Eume que proxectaron durante o evento.

Outros rapaces deste centro, de 3º da ESO, contribuíron ao congreso con outro proxecto, *A importancia da auga no concello de Arteixo*, no que tamén estudaron o patrimonio, esta vez, do contorno do centro educativo.

A actividade levada a cabo polo grupo de 1º de bacharelato do **IES Miraflores**, do concello de Oleiros, propiciou a inmersión no ecosistema dunha fraga, escollendo as do Eume. A raíz do proxecto *As Fragas do Eume a través do goce estético* os alumnos chegaron á conclusión de que o coñecemento do valor ecolóxico, cultural e estético dun espazo motivan á poboación cara á preservación. Os estudantes conduciron o traballo con citas literarias de recoñecidos autores que exaltan as especies arbóreas e o bosque autóctono.

O segundo congreso deu continuidade a proxectos iniciados na edición anterior. Este foi o caso do **IES Xosé Neira Vilas**, situado tamén no concello de Oleiros. No traba-

llo *Recollida, tratamento e uso dos residuos extraídos da Ría do Burgo* explícase como se debe facer unha correcta xestión ambiental. O estudo, levado a cabo por alumnado de bacharelato, consistiu no seguimento dos lodos extraídos da ría durante

Mariñeiros na zona dos Miñarzos

Paisaxes de Traba

as tarefas de limpeza realizadas pola Confraría de Pescadores da Coruña e as empresas privadas contratadas.

O **IES Maximino Romero Lema**, situado en Baio, no concello de Zas, afianzou a participación no congreso presentando o proxecto ***O mar... gran escultor. Penedos de Traba e Pasarela II***. Os alumnos de 3º e 4º da ESO e de 1º de bacharelato mostraron a posta en valor dun camiño situado entre a lagoa e o areal de Traba (Laxe) e Camelle (Camariñas). Este percorrido está ameazado pola construción dunha estrada paralela a este tramo de costa e tamén por unha futura piscifactoría. Na edición anterior, estudantes deste centro reivindicaban cunha gran pancarta estendida sobre o escenario a figura de Monumento Natural para os Penedos de Traba e Pasarela, unha zona naquel momento sen protección e que actualmente é unha das dúas Paisaxes Protexidas de Galicia.

Camiñando pola Costa da Morte: de Caión a Punta Nariga foi o título do proxecto escollido polos vinte e dous alumnos do grupo de bioloxía e xeoloxía de 4º da ESO do **IES Agra de Leborís** do concello da Laracha. O traballo consistiu na realización de distintos itinera-

rios guiados por expertos onde se fixo unha análise crítica sobre a incidencia das actividades humanas neste treito do litoral, observando a xeoloxía, flora e fauna desta ruta que une dúas vilas costeiras.

Dous dos centros do concello de Sada centran os seus traballos nas Brañas de Sada, un humidal ameazado pola presión urbanística.

As telleiras de Sada foi o traballo presentado polo alumnado de 5º e 6º de primaria do **CEIP Pedro Barrié de la Maza**. As actividades consistiron na realización de entrevistas a donos de antigas telleiras, veciños que traballaron nelas... que fortalecieron a memoria viva e a complicidade entre dúas xeracións vinculadas con este espazo e permitiulles coñecer os valores etnográficos do municipio.

Durante as saídas realizadas para coñecer as antigas telleiras os estudantes realizaron fotos que empregaron para confeccionar murais e facer maquetas. O alumnado de educación infantil colaborou no proxecto facendo carteis e moldeando tellas, material que tamén se mostrou na feira de experiencias do congreso.

O **IES Isaac Díaz Pardo** expuxo o proxecto **Un tesouro descoñecido: as Brañas de Sada**, onde se viu o grao de coñecemento e de sensibilización do humidal por parte da poboación local. Fixérono a través de enquisas, contando co apoio do CEIP Barrié de la Maza. A seguinte actuación dos alumnos de 4º da ESO e de 1º e 2º de bacharelato foi a divulgación dos valores do espazo para o que realizaron un boletín informativo, un concurso fotográfico, un tríptico que distribuíron entre a comunidade e ademais colocaron pancartas informativas na fachada do centro.

Maquetas de telleiras

O alumnado do **CPI Os Dices** relataron o traballo desenvolvido durante o curso académico 2007/2008 que se centrou no estudo de árbores senlleiras do municipio. No proxecto *Estudo e catalogación das árbores senlleiras do concello de Rois* destacaron máis de setenta, recollendo unha vintena delas nun folleto divulgativo que editaron tras o congreso.

Os estudantes da materia de bioloxía e xeoloxía de 1º de bacharelato do **IES Agra de Raíces**, de Cee, traballaron no proxecto *Coñece o teu patrimonio*. Este foi un traballo consistente na identificación de paisaxes e na realización de fichas técnicas para a posta en valor do patrimonio natural do contorno. Para o estudo da zona fixeron distintos itinerarios, entre os que cabe destacar a subida a Pena Moa, 625 metros, no Macizo do Pindo, un dos puntos máis altos da Costa da Morte. Os alumnos tamén saíron ao centro da vila de Cee co fin de analizar unha das zonas que lle dá nome ao lugar: a Xunqueira. Nesta observación puideron comprender que a perda deste medio natural, pola creación dun recheo para a edificación, foi unha das causas das inundacións do 2006 que anegaron a vila.

O **CPR Santa Xoana de Lestonnac**, do concello de Ferrol, no seu proxecto *Información = Concienciación* analizou a información de carácter ambiental publicada en diferentes medios de comunicación, estudou a proporción de novas ambientais e o seu tratamento. Foi un traballo realizado dende a aula no que se decataron da importancia

que ten a información ambiental para concienciar a sociedade. Desta forma, os alumnos salientaron na proxección audiovisual que,

Os alumnos do IES
Isaac Díaz Pardo realizaron
enquisas nas rúas

no período estudado, a Televisión de Galicia foi a canle que demostrou maior sensibilidade co medio.

Os traballos realizados co esforzo de todos os participantes recóllense nunha publicación electrónica editada polo CEIDA. Este é un compromiso adquirido que pretende espaxiar as actividades do congreso máis aló deste, que inclúe as descrições dos proxectos, os materiais audiovisuais elaborados para as presentacións e fotografías do evento.

A Deputación da Coruña e o CEIDA apostan polo papel dos centros educativos como difusores dunha conciencia ambiental, por isto, ambas as dúas institucións queren darlle continuidade ás experiencias de conservación e á divulgación a través da voz do alumnado.

Comprométense así, coa colaboración de Centros Comerciais Haley, a que o *III Congreso de educación ambiental dos centros educativos* continúe sendo, no 2009, un espazo para a participación e o debate.

.....
*Anxo Moure chegou
ao congreso na súa
ciclobiblioteca*